

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ÓRAKOR.

Felelős szerkesztő:
MAGYAR BÁLINT.

Szerkesztőség: Rákóczi-ucca 3. sz. Kiadóhivatal: Telkey-ucca 5. sz.

SZILÁNKOK.

NE BÁNTSD A ZSIDÓT, mert akkor egész Judea — akarjuk mondani: Ruszinszkó — összefőn ellened. Mostanában a zsidó-fantáziában két ízben is megtörtént, hogy zsidót bántottak. Az egyik esetben Horovitz urat érte valami, Horovitz urat, aki kémkedett. Horovitz urat most egy éve még a cseh-csendőrök keresték, kutatták, mint a cseh államra veszedelmes kommunis-tát. De az már nagyon régen, ezelőtt egy évvel történt, azóta Horovitz ur más belátásra jutott, frontot változtatott, s így már nem a csehek, hanem a magyarok keresték, mint rájuk néve veszedelmes kémét és valószínűnek látszik, hogy el is csípték valahol. Mi nem helyeseljük, ha kihallgatás nélkül ítélkeztek, de az már feltűnően sok, amit a hitsorsosok sírnak. Az Ungvári Köz-löny hasábjokon keresztül kesergett róla. A szegény jó proletárokat az utcára vezényelték érte. Pár nap alatt minden csehszlovák lap feltelt volt a csehszlovák állam egyik alkalmazottjának törté-riájával, egy hét sem telt bele még ezután és fél Európa a Horovitz ur nevével visszhangzott. Ma már a szopós-gyereknek is meg kellett ismerni e nevet. Valahol Nevicke táján is nagy sértés esett egy pár zsidófiun, bár nem a valóságban, csak a zsidófiuk fantáziájában. Másnap az Ungvári Köz-löny és a Zsidó Néplap szörnyen felzokogott, holnap az összes csehszlovák lapok telve lesznek vele, holnapután már a Dail Mail telegraf-iroda jelenti Londonból, Washingtonból, Cincinnati-ból és Kokinkinából — jelenti pedig egyenesen Rotschildnak, hogy valahol a hátulsó felén — álmában — baja történt egy zsidófiunak. Nagyon szép az ösztetartás. Körömszakadtiág keil egy-mást védeniök azoknak, akiket a verbéli kötelék köt össze. Ajánljuk a zsidók fenti ösztetartását utánzásra a keresztényeknek is. *Mert emlékezzünk csak vissza!* Pár héttel ezelőtt bestiális, vadállati módon megölték a határon egy szlovák katonát. Az Ungvári Köz-löny és a többiek, a csehszlovák lapok, öt sorban elintézték az egész gyilkosságot s azzal vége a komédiának. Ugyan-ugyan, Ungvári Köz-löny és a többiek, miért nem csaptak akkor is egy kissé nagyobb zajt?! *Ugy-e azért, mert itt megfordítva történt az eset. Kereszténynt ölték meg a — csempészek...*

Zipserföld.*

Egy arasznyi felhő közeledik az égen a gö-möri hegyek felől. Utána lassan jön egy másik. Megint a harmadik. A vezető csillagok eltűnnek egyenként. Végül felleg borul a Szepességre. „Gyászlobogó repül fel a zenitre“. Egyre és egyre erősbödik a hír: Magyarországon aláír-ják a békét.

A végítzességet, az utolsót, nemcsak jo-gunk, de kötelességünk is megadni. A Szepesség Szent István koronájának diadémja volt, tehát illő, hogy a válás pillanatában elbúcsúzzunk tőle. A buborékok szétpattantak, a naiv forrásokból táplálkozó remények szétfoszlottak. Előállott a rideg valóság. Kérlelhetetlenül a zord tények uralkodnak.

Nem valami számadástélt, vagy mérleget akarunk csinálni, csak búcsúzunk. Megköszön-jük a sok jó és hóféhér lisztet, melyből ezer éven keresztül táplálkoztunk, melyből gyermekeink oly józú, zamatos kalácsot ettek. Megköszönjük Tokajnak gyöngyöző, tizes borát, melyből sehol annyi a világon a pohárba annyi nem folyt, mint éppen a Szepességen. Megköszönjük a fe-kete, ropogós cseresznyét, meg a hamvas, mo-solygó kajszin-barackot, a csabító, gyöngyszemű

* A „Szepesi Lapok“-ból vesszük ezt a mélyesség, igaz érzésű, beramáni való aktuális cikket, amely stílus-beli erejével megragadó szép, egyébként pedig tökéletes, igaz.

Mit várunk?

Ezt a kérdést tulajdonképpen két részre kell osztanunk. Mit várunk *már most* azonnal a *magyarság* részére Szlovenszkóban a kormány-zattól, vagy ha az tovább is az eddigi politikát követné, a népszövetségtől? — A kérdés második fele: Mit várunk *mindenki* részére Ruszinszkó-ban? Előbb a kérdés első felével akarunk fog-lalkozni.

Föltételezzük, hogy erről a felsőbb hatóságok talán nem is tudnak, de például a nagymihályi Zsupánátusnak ezt jelentettük és még más dolgainkat is, de mind ez ideig semmi választ nem kaptunk reá, holott a nagymihályi Zsupán Ur véletlenül tud magyarul is.

Szlovenszkónak Ung és Zemplén vármegyei

szőlőt és a verbéli görögdiányt, amit az egri menyecskék árulnak Lőcse, Igló és Poprad piacain.

Megköszönjük még a finom illatu erdőtelki és verpeléti szüzdohányt is, amit gyöngyvirággal vegyest hoztak át az érchegeységen. Megköszönjük a szeretetet, a gondosságot, mellyel fiainkat nevelték, elhelyezték és lett legyen az munkás-, ur-, vagy parasztcsalád szülőtte, a legmagasabb áll-lásokig juttatták Magyarországon. Megköszönjük a gavalléros bánásmódot, melyben még a szepesi peszonka is részesült, mert a zipszernek becsü-le volt Magyarországon. Megköszönjük a sok bányatelep és gyár felvirágoztatását, a hatalmas vasuti forgalmat, a tündökölő gazdag iskolapüle-tet, felszereléseket, dohánnyágyarakat, fatextil- és fémipari szakiskolákat, ásványvizeink forgalomba hozatalát. Megköszönjük a Magas-Tátra világhírű felvirágoztatását. Mindezt mi megköszönjük szé-pen nektek magyarok, kik velünk emberségesen és őszintén jól bántotok.

„És te Levocsa, te kőoroszlán, nyujtsd ki a nyelvedet rám, ha mindez nem igaz. De nyujtsd ki a nyelvedet arra is, aki ki merte a száján azt a szörnyű bünt eresztetni a zipserek közül, hogy ő Magyarországot mostohafia volt!“

Még hálálkodni nem akarunk koldusmódra, mert ez izetlen volna. Egyszerűen búcsúzunk, tiszteletreméltóan, meghatottan. Reszkető karunk kitarjuk elsznakdt testvéreink, földönfutó fiaink

közsegei, melyeknek nagyrésze szinmagyar, jelen-leg a nagymihályi Zsupánhoz vannak csatolva. Ez körülbelül 80 község. E községek a hatóság-okkal érintkezni semmiképpen sem tudnak, nem mert amint már említettem is fentvezetett közsé-gek mind magyarok és kizárólag magyarul beszélnek.

Az állam nagyon jól tudja azt, hogy nem a nép van a hatóságokért, hanem a hatóságok a népeért s nem a népek, hanem a hatóságok-nak kell alkalmazkodnia annak a népek a nyelv-éhez és szokásaihoz, amely neki kenyeret és nyugodt megélhetést ad. A nép ezen a vidéken, ezekben a községekben, amely a Csehszlovák köztársaságban élő magyarságnak csak kis töre-déke, kizárólag földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik, tehát a föltétele az államnak s kenyeret adója azoknak az uraknak,

Mi nem kételkedünk a kormányzó urak jóindulatában s különösen Masaryk Urban, de éppen azért intézzük szavainkat Önökhöz Uraim, hogy tudomást sze-rezhessenek arról,

Tudomásuk van-e arról Önökenk, Uraim, hogy hivatalnokainkat, kik magyarságnak vallották magukat, elűzték hivatalukból s nyomorgó földön-futóvá tettek sok tiszteletben álló családapát s gyermeket, kiket ide e szent földhöz köt minden rög?

Masaryk elnök Ur nemcsak arra esküdött

után, akik nekünk kedvesek voltak, de akiket a rövidlátás kiűzött.

Szlovák apák, magyar anyák, gyermekek, unokák, kik széjjel vagytok szakítva, ne feledjé-t el egymást soha! Milliő és milliő czisztással láthatatlanul húzódik keresztül-kasul a levegőben, de rajta mindenütt sürün a fájdalom könnye re-zeg. Nekték mind istenhözadót kiáltunk!

Ti pedig becstelen „Tiborcok“, kiknek a szerenéselenség pillanatában nem volt egyéb gondotok, minthogy üszkök dobjatok a testvér és testvér közé, legyetek átkozottak elevenen a földben, a pokolban, az örök tűzön, legyetek átkozottak mindörökké. Amen.

Most pedig te vén „Branyiszko“ és te go-molygó felhőkben tündöklő „Lomnici csúcs“, „Nagyszalóki csúcs“, „Gerlachfalvi csúcs“, ti smaragd-fénnel bájoló tengerszemek, te, az „Árpád sírját“ takargató méltóságos „Magura“ és a Dunajek tükreben pompázó „Korona-hegy“ és ti mind a messzeségben kéklő szepesi hegyek sorakoztatok! Pihenjen el a csalóánydal, hűző-d-jatok meg-megremegve ti vendégfecskek, csak az erdők moraja zugjon! Hőmpölyögve zugjon, a kéklő hegyeken keresztül a sőhajtásokat vigye el azoknak, kiktől búcsúzunk.

Ti pedig, hanyat-homlok, sziklákon keresztül-csobogó, milliárdnyi kristályszemektől fröszögő szepesi patakok, csak fussatok és majd ott, hol folyamokká dagadva hőmpölyögtök, mondjátok el, hogy a mi könnyeink nem fognak kiáradni soha.

fel, hogy csupán a Cseh nemzet érdekeit s csak a cseh emberek boldogságát s jövőjét fogja előmozdítani, hanem minden emberét, ki a Csehszlovák állam területén él. Mi nem csak igéreteket s eskümintákat kérünk, hanem azoknak a megvalósítását is követeljük s jogosan követelhetjük is attól, ki a nép jóvoltából van oly magas polcon.

hogy ottan azon a nyelven is beszéljenek a hivatalnokok és azokon a nyelveken jelenjenek meg a hirdetések és hogy ne vághassa oda az a hivatalnok magyarnak vagy németnek, hogy a ti nyelvetekért nem tanulok meg egy idegen nyelvet és a nemzetiségi vidékeken a nemzetiségek névelvén tanítsanak az iskolákban. Igen, igen így van ez, Elnök Ur, így bánnak az Ön ideális törvényeivel!

☞ Kérjük végül a kormányt szüntessen meg mindenemű requirálást. Kijelentjük, hogy tisztességben és békésen akarunk élni az új állam területén, jogtalan eljárásnak mi is fegyveres erővel fogunk.

☞ Elvégezzük mi a mi dolgunkat, anélkül, hogy hozzá nem értő szakavatatlan emberek pártok és szakszervezetek tanácsát kikérnők. Mi nem avatkozunk senkinek a dolgaiba s ugyanezt követeljük a tisztelt elvtársak részéről is. Foglalják csak le a szociáldemokrata urak az ő általuk készített dolgaikat, de ugyanakkor ne akarják elrabolni a mások nehéz munkával szerzett fáradságos gyümölcsöt.

Kérjük azért Uram, tartsák szem előtt minden embernek minden nemzetiségnek jogos érdekeit s kívánságait, ne csak hirdessék, hanem támogassák is tisztességes és jogos törekvéseikben, nehogy egyik a másik rovására jogtalan előnyöket élvezhessen.

ne oknélküli torzalkodások, hanem a Krisztusi ígék valórváltása, amikor az embereket nem a gyűlölet fogja vezetni e felfordult világban, hanem az egymásiránti szeretet s jóindulat, a minék következménye a béke s nyugalom lesz, amely után mindnyájan oly régen vágyunk.

2. Arra a kérdésre, mit varunk mindenki számára Ruszinszkóban, mindenekelőtt a békejegyzékre adott magyar válasz gondolatával feleltünk:

Elvárjuk a nemzetgyűlési választásokon a beígért pártatlanságot, a vörös terror letörését és amilyen legutóbb

Nem szükséges ide, hogy Prágában netalán könyöradományokat gyűjtsenek, de találják meg a módját, illetve ne tiltsák el a módját annak, hogy ez a nép maga kereshesse meg kenyerét. Látják azokat a szegény embereket, akik kaszával valókon már itt ólálkodnak az állomás körül? Kérdezzék meg, hová akarnak menni? A

Hogy még mit akarunk Ruszinszkóban? Akarunk egy kevéssel nagyobb közbiztonságot, akarunk humanitást! Ha megvan a szesz tilalom, büntessék a rendeletet áthágó zsidó korcsmárosokat, de ne fűssék agyba főbe azt a szerencsétlen berugott embert, akit az utcán találnak, mint a Rákóczy-utcán tették f. hó 3-áról 4-ére virradó éjjel! Sok mindent akarunk még, — akarunk mindenk előtt lelkeket, akik megértsenek, de — haj — hol találjuk meg azokat, mikor „nincs lélek nincs Isten” jelszóval engedik rontani és züllesztik népünket, mikor felmesztelül botránkoztatják a zugói telepen játszókat arra haza menő asszonyainkat és lányainkat, — amikor nemrég még az erkölcs nemesítésére szolgáló egyik középület udvarán is — nyitott kapu mellett —

... Ez az egyetlen, amit nem akarunk, ami nem kenyerünk, aminek megelőzését a hatóságok kötelességének ismerjük. De a többi, amit elsoroltuk: *akarjuk, akarjuk.*

Ker. szocialista magyar képviselő a prágai parlamentben.

— Körmeny-Ékes Lajos bemutatkozó beszéde. —

(CTK) A cssl. nemzetgyűlés harmadik ülésén több kisebb-nagyobb felszólalás után dr. Körmeny-Ékes Lajos magyar képviselő kért szót.

„A csehszlovák államban élő magyarok és németek — mondotta — csak *kényszerítésből élnek az új államban.* Világosan bizonyítja ezt a választások eredménye is. A magyarokat és németeket, de még a szlovákokat sem kérdezték meg, vajon melyik államhoz akarnak tartozni? Felsőmagyarországot katonailag védtelenül megszállotta a cseh katonaság és azóta az itt élő lakosságot sakkfiguraként kezelik az új államgépezetben. A hazájától elszakított magyarság a katonai diktatura és a szigorú cenzura alatt kényszerülve volt a választásokon akarva nem akarva résztvenni. A magyar és német területek választási eredménye nem mutathat hü képet, hiszen a szavazatok többségét cseh katonák, hivatalnokok és egyéb odahelyezett idegenek adták le.

A raffinált választási rendszer mellett a magyaroknak nem volt elegendő képviselői kerületük sem. Ha már *tűrni kénytelenek vagyunk* az entente hatalmak szigorú ítéletét — Istenben bízva — teljesítjük állampolgári kötelességeinket —

de emellett semmi igazgatlanságot nem fogunk tűrni.

Tiltakozom az ellen is, hogy a választásokat Szlovenszko területén akkor tartották meg, amikor ez a terület nem volt jogérvényesen a csehszlovák köztársaság területéhez csatolva.

A mi kötelességünk az elnyomott magyarság és németiség védelme, akiket idegen államformába bekelezték be, mindaddig az óráig, amíg mindenki előtt világossá nem lesz, hogy Magyarország volt az egyetlen, amely csak a létért harcolt és mégis mindent elvesztett. Sohasem ismerjük el a kényszerített jogokat! (Élénk taps és helyeslés a magyar képviselők között.)

Vallásos élet.

Beregszász, 1920 máj. 1.

Szép ünnepségre készül Beregszász kath. közönsége. A közeljövőben fogja a „Felnőtt leányok Mária-kongregációja” Veszprémy Sándor plébános diszelnöksége alatt alapító tagfelvételét tartani. Ez alkalomból Kertész Mária IV. é. től-jelölt a következő lelkesítő szavakat intézi a harcba induló Mária-leventékhez:

„Megremeg a tollam s erőtlennek érzem magam, amikor levelem által Máriás soraitokban megjelenek. A távoból irányt akarok mutatni égfelé szárnyaló hőfihér lelketeknek. Célotok: kilépni a vajdó világ porondjára és szóval, tettel, példás életetekkel szintvallani kath. meggyőződésed mellett! Különösen főlemelő, szép vállalkozás ez most, amikor mindenütt felhangzik az ellentábor ajkain az istenteleneknek a hit és erény temetésére szánt „Circum dederunt”-ja.

Közel egy éve készültek e napra! Ez idő alatt kis kongregációtok zsenge palántáját magy viharok tépázták. De míg az erős főlgyek megroppantak, addig a „gyöngye fűszál” Isten kegyelmével — a rágalmak áramlatával merészen dacolva — úgy számban, mint erőben gyarapodott. Ti méltóknak találtattatok üldözést szenvedni az igazságért!

Amint a madár sem tanulta meg egyszerre a repülést, úgy nektek is előbb csak próbálgatni kell a lelketek szárnyaikat. Kezdetben fáradtan, pihegve fogtok csak továbberni tudni. De ha mindig s ha fáradtan is ujraébredtek, ha összefogtok, sokra mentek, mert kitartásban és egységben az erő! Oly sokra juthattok, hogy a kereszténység világító fátyla, kicsiny városunk elhanyagolt lelki újászfűtésének papnői s a sötétségben botorkáló lelkeknek reflektorai lehettek. Sok munka, nemes munkakör várja imádságos lelketek szótát. Most, midőn nemsokára a virágos oltár elé borulva hűséget esküsztek az égi Anyának, óh, nyíljék ki a ti szívetekben is az erények virága! Főlképen egy gondolatot forgassatok elmétekben, azt, hogy az új század büneiért engesztelő áldozatként kell följánlanotok játékaikat és esetleg egész ifju élteteket is. Mert a jó példaadás áldozat és az áldozat-példa életbe kerül, de erről a feláldozott életéről mondja Krisztus, hogy aki elveszti, megtalálja azt. Mária-leventék! Áldjon meg titeket a Szent Szűz az ő Gyermekeivel!”

Idény-dolgok.

Aratási szesz.

Tudjuk, hogy a legnagyobb mezei munkálatoknál elengedhetetlen, hogy a gazda legalább kevés szesszel ne rendelkezzen. A múlt esztendőben az aratási szesz részint nagyon későn érkezett, részint úgy fölytített az árat, hogy azt megvenni alig lehetett. Meg is maradt nagy része és elfogyasztották később nem akik megérdemelték volna, a mezei munkások, nem olyan kis és megengedhető alakban, mint ahogy a gazda szokott osztani belőle, hanem elfogyasztották a plákok, a részegesek, a családi élet megrontói, iták liter száma és így igazán csak az ördögnek volt aratása, illetve aratási szesz a rendelkezésére. Hogy az meg ne ismétlődjék, az idén osszák ki az aratási szeszt korábban és pedig oly áron, hogy a gazda, aki azt úgy is szíves-séghő áldomásként adja a munkásnak, ne legyen túlságosan megterhelve.

A befőzési cukor.

mint idény dolog, még fontosabb. Szép gyümölcs-termésre van kiltadás. Nagy szükségben vagyunk minden tekintetben. Legalább egy kis befőtthöz juthassunk már hozzá és ha az Isten megadja a gyümölcsöt, az ember, illetve a hatóság is adja meg a hozzá való cukrot — de idejében és nem használhatatlan minőségben — hogy ha nem is lehet tiszta cukor az ételünk, legalább egy kis befőtthöz legyen, ha — beteg lesz a házbán.

KOMJÁTHY L. fényképezési műtermében

MEGYEHÁZ-TÉR 4. sz. alatt (szemben a megyeházával)

a legmodernebb kivitelű **PÉNYKÉPEK** készülnek.

Balázs és Rosenfeld.

Csapi história —

Ezelőtt egy évvel, a csapi II. számú direktorium idején, a csapi szövetkezet bolt hatvankettőzser koronával károsított meg és most — a direktorium egyik szellemi örököse, bizonyos Balázs ur törökszik ugyanazon boltnak *lelkismeretes* vezetője lenni. A jelenlegi vezető, Balla Bertalan, aki az előbb említett hatvankétezer K-át is gyűjtötte, aki a szövetkezetet felvirágoztatta, akivel minden részvényes meg van elégedve, — ismétéljük, a jelenlegi szövetkezeti vezető nem jó, mert keresztény-szocialista és így más politikai meggyőződése van, mint Balázs urnak, aki kommunista. Balázs ur most abban fáradoz, hogy a derek Ballát kirughassa helyéből. Van neki — már mint Balázs urnak — egy Rosenfeld nevű 17 éves barátja. Ennek tanuskodásával szeretné Balázs ur Balla Bertalant és egy másik, nekik nem tetsző csapi polgárt, Hanke Józsefet, a cseh hatóságok előtt bemátrani és kelő bemátrás után a záhonyi partokra kitenni. A szósz, amelybe őket bemátrani akarja: a magyarokkal való érintkezés vádjá. A kanál, amely nevezettek a lébe belekavarán: Rosenfeld Dávid tanuskodása a vád igaz volta mellett. Ballák és mi is a következő kérdésekre szeretnénk az ügy tisztázása végett feleletet hallani Balázs és Rosenfeld uraktól:

1. Kik voltak azok, akik még tavaly is különbeni felakasztás terhe mellett kényszerítették a csapi és környékbeli magyarokat, hogy a vörös hadseregbe belépjenek és a csekhek ellen menjenek? Balla-e, vagy a Balázs úr elődei?

2. Ki volt az, ha nem Rosenfeld Dávid, aki 300, azaz háromszáz csehszlovák koronáért egy levelet kézbesített — Agárdon?

3. Egy szövetkezet vezetésére mindenesetre szakavatott ember kell. Valjon Balázs ur volna az, Balázs ur, aki pünkösd harmadnapján a Kojcsa Ferenc csapi lakos virágos kertjének rózsabimbójában kereste a — fehér katonákat?

Ennyit szeretnénk tudni, és ha feleletet nem kapunk a tárgyalásnak nincs további alapja és Balázs ur nyugodjék meg abban, hogy a csapi szövetkezet vezetője egy tisztességes keresztény-szocialista ember, Dávid pedig csak kézbesítse a leveleket, de az árakat már ne emelje feljebb, mert a cseh rendelet szemében az eddigi működéséért is olyan huszonötöt érdemelt, mint a parancsokat!

UJDONSÁGOK.

Lelő-haza.

Egy hónapja jött haza messze Ázsiából, Kopott, rongyos, sápadt volt szegény, Őt evől járt itthon, ugy mondja, Azóta minden úgy megváltozott, Falunk sem olyan, mint volt azelett, Így mondja: „A madarak sem úgy dalolnak” Mint daloltak háború előtt.

A furulya egészen másképp szól, Az erdő lombja másképpen susog, Oly szomorú minden, hogy a rabság Szászszor vígabb volt mint itt az élet.

Ezt mondotta keserves panaszal. Könnye hullott és így panaszkodott, Pedig szemé is csak fét volt szegénynek, Mivel egyet a királytól adott. Örömmel adta oda ugy tudom Mégis sir, oh miért sir nappal, éjjel? ... Tán, hogy elvesztette fél szemét? (Ílt a cenzura egy sort törölt.)

— **A köztársasági Elnök** Podkarpatska Rus tanítószágnak az első tanítói kongresszus alkalmával küldött üdvözlő táviratát tudomásul vévén az összes résztvevőknek öszinte köszönetét nyilvánítja azon óhaját, hogy Podkarpatska Rus tanítószágnak a Podkarpatska Rus népe kulturájának emelését célzó nemes törekvései teljes sikert érjenek el.

— **Házasság.** Molnár Sándor az Ungvári Takarékszövetkezeté. I. hó 1-én házasságot kötött Cser Emmykével, Cser Béla gépész iparostársunk kedves leányával.

Knott Sylvia és Báró Jenzséné Henrik ma délelőtt 12 órakor a ref. templomban esküsznek egymásnak örök hűségel. A fiatal párnak sok boldogságot kívánunk.

— **A Mária-ház ünnepe.** A Mária-ház leánynevelői intézet június 7-én délután 3 és este 7 órai kezdettel zenevizsgával kapcsolatos ünnepeket rendez a városi színházban. A műsor igen érdekes és változatos. Jegyek Balázs Sománál kaphatók.

— **Ünnepjén** fényes körmenetben hordozták körül a katolikus keresztény hívek a legméltóságosabb Oltárszentséget, hogy hitet tegyenek mellette, hogy megvallják az emberek előtt s így Ő is megvallhassa őket az Isten előtt. Az ünnepi beszédet Sztolka Sándor püspöki titkár mondotta a székesegyházban. A beszéd valóban fölemelő szép volt. Megbotránkozással halljuk, hogy Frieder kereskedő egy nyilvános helyen a körmenetre megbotránkozható kijelentést tett. Keresztények! Vegyétek ezt tudomásul!

— **A főgimnázium ügye.** Az ungvári keresztény párt a béke aláírásának napján tartott pártvezetőségi gyűlésén napirendre tűzte és napi rendben is fogja tartani a kedvező eldőlésig a főgimnázium ügyét. Már a múlt év őszén benyújtott az egyháztanács egy memorandumot a kormányzóságra, amelyre a mai napig válasz nem érkezett. Ugyanezeken a memorandum egy példányát a köztársaság elnökének is át akart küldeni az egyháztanács, amelyet azonban az egyháztanács a ker. szociális párttal történt megbeszélés alapján elhalasztott arra az időre, amikor nekünk magyaroknak a parlamentben törvényes képviselőtünk lesz, mely megfelelő sulyal képviselheti ott ügyünket. Tették ezt azért, mert más városokban történt jogtalan sérelmek se nyertek akkoriban orvoslást. Most megfelelő képviselővel bírva a memorandum betérjesztésére Körmendy Ékes képviselőt kérték fel. A ker. szociális és a kis gazdapárt erősen el van határolva arra, hogy a végsőig is minden lehető eszközzel fog küzdeni mindaddig, amíg igazságos kérését nem teljesítik.

— **Lemondás.** Traxler Lajosné az Első Magyar Általános Biztosító Társulatnak 36 év óta itteni ügynöke az ügynökségről lemondott. A Társulat főügynöksége, valamint a vezérítőkár választásában sajnálatlaltal vették ezt tudomásul és midőn Traxlernét erről értesítették, egyben a Társulat ügyeinek évtizedeken keresztül pontos és lelkiismeretes vezetéséért köszönetet mondtak.

— **Rémes gyilkosság.** Két mercei falusi gazdát meggyilkolva találtak szerdán reggel az ökemencei határ országútján. A gazdak buzát akarták menni vásárolni Kapos vidékére. Hír szerint hárman indultak és valószínűleg a harmadik társuk ölte meg őket.

— **A csapi községi tűzoltó testület** f. hó 20-án a „Korona” szálló termeiben és kert-helyiségében népiünnepély és kabaré előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Ezen már a régebben is szép fejlődésnek indult tűzoltótestületek mulatsága iránt általános az érdeklődés. A legmeszebbben szórozoztatásról az agilis rendezőség gondoskodni fog.

— **Gyermekeledadás** volt szombaton és vasárnap a Legényegylet nagy termében. Az előadók a következők voltak: Vaskovics Mária és Kató, Kiss István és Kató, Varga Mária, Skatoda Ilona, Kenderes Ilona és Horváth Rózi és Ilona, és Randák Ilona. A tiszta jövedelmet — 137 K-t — a gyermekek lapunk után három általuk megnevezett szegénynek juttatták.

— **Az amerikai magyarok nyolcszáz-ezer dollárt** küldtek a magyar hadifoglyok hazaszállítására. Huszár Károly miniszter júliusban Amerikába utazik, hogy a foglyok hazaszállítási munkálatoknak sikerét biztosítsa. A foglyok 5-8 ezres csoportokban már várják is az elindulást.

— **Ukrainai államteljesítők összeírása.** Az ukrain népköztársaság csehszlovákiai rendkívüli diplomáciai missziója tudatja, hogy május hó 25-től július 15-ig a Csehszlovák területen tartozkodó ukrán állampolgárok összeírtnak. E célra a megfelelő okmányok (utlevelek, keresztlevelek, honossági bizonyítványok stb.) a katonai viszonyt felületes okmányokkal valamint a lakhely és foglalkozás feltüntetésével személyesen vagy postán nyújtandók be. A kik nem jelentkeznek elvesztik a misszió védelmét.

— **A csecsemő.** A Marosi gyógyszerész családja, Burda Anna cselédleány a rendőrségen beismerte, hogy gyermekét a régi postaépület udvarának árnyékszéke alá rejtette el. Azzal dekezik, hogy csecsemője halva született. Burda Anna 10 évvel ezelőtt éppen így végzett egy csecsemőjével.

— **Halálozás.** Özv. *Andréjkovics* Endré, szül. Kollár Cecília életének 85-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 4-én volt. Az elhunyt nagyszony férje 1848-ban ágyuval védte Munkács várát és egy ezredes is elesett ágyujának tűzében.

— **A helybeli püspöki székesegyházban** itt működő egyházi és buzgó gör. szent. kath. vallású férfiak közreműködésével a szűnődő folyamán is énekkar fogja az istentisztelet fényét és a hívek áhítatát emelni. A műkedvelői énekkar és férfiak Dudinszky István k. tanítóképző-intézeti h. igazgató, tanár, karnagy vezetése alatt működik.

— **Visszaemlékezés.** A múlt vasárnapon, a gör. kath. pünkösdkor volt évfordulója annak, hogy a kiválóan buzgó életű *Jaczkovics* Sándor volt alsódomonyai gör. kath. esperes lelkész hivatásának borzalmasen tragikus körülmények között áldozata lett. Amint értesülünk, Alsódomonya község lakossága felekezeti különbség nélkül nagy részvétel, ünnepélyes egyházi körmenetben kereste fel a megboldogult sírját, azt szeretnének és részvétének jelül megkoszorozta s ott több ungvári pap közreműködésével gyászszertartást is végeztek. A részvét ünnepeken Ungvárról is többen vettek részt. Küzdelmes napjaikban minden nemesen érző emberre jölesdög hat a hivatásának áldozatul esett lelkész emlékének dicséretes megisztelese. Mi pedig az évforduló alkalmával ismételen megkérdézzük: mikor és egyáltalán lesz-e valamikor világhosszú ebben a tragikus halálban? A hívek Jaczkovics Sándor tragikus halálának színelén, a domonyai hídfőnél kereszt-emléket szándékoznak felállítani.

— **Felhívás.** Az Ungvári Ipartestület felhívja mindazon tagjait, kik a munkában elagodotak és munkaképtelenné váltak, szegények és megélhetésük biztosítása nincsen, segély iránti kérévényeiket június hó 12-ig Flach Jakab elnökhöz nyújtsák be annál is inkább, mert a későbbben érkező kérévények figyelembe nem jöhetnek. Az *előjáróság*.

— **Magyarországi hírek.** A múlt hó 26-án Budapestén járt angol missió a legjobb impressiókkal tért vissza Londonba. Ottléte egész ideje alatt a fővárosban a legjobb rendet tapasztalták. — Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter Nagykállóban beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy a kisgazdapárt azzal fogja bizonyították adni számbeli fölényének, hogy átfogja venni a hatalmat. A külügyi helyzetre vonatkozólag kijelentette Rubinek, hogy az a békeszerződés aláírása által lényegesen javult.

— **A** tisztántúli területen tartott egyik választógyűlésen Haller István vallás- és közoktatásügyi miniszter a következőket mondotta: Az ententeban egyre jobban teret nyer az a gondolat, hogy Közép-európa békéjét csak egy erős Magyarország biztosíthatja.

Már túl sokat harcoltunk idegen érdekekért. A jövőben már csak a saját érdekeinket fogjuk védelmezni. — A magyar kormány határozta értelmében a békeszerződést Benárd Ágost dr. népjóléti miniszter és Drasch-Lázár Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek kell aláírni. — A magyar hírlapírók szövetségének fegyelmi tanácsa a tanácskormány alatt tanúsított magaviseletük miatt a következő tagokat kizárta sorából: Göndör Ferencet, Diószeghy Tibort, Juhász Árpádot, Kaczér Illést, Lorschich Ernőt és Major Józsefet. — Pénteken, a békeszerződés aláírásának napján a különböző felekezetek templomaiban, könyörgő istentiszteleteket fognak tartani. A béke aláírásának pillanatában a közúti vasutak és a vasutak egy Budapestén, mint az egész országban tíz percre megállanak. Az útletek zárva maradnak és az összes színházi és zeneelőadások elmaradnak.

— **Értesítés.** Ungvármegye állam által kezelt érdekek birtokosait értesitem, hogy mint az állami érdekhatalmi vezetője f. évi június hó 1-től kezdve megszűntem lenni. *Hibbán János*, főerdőtanácsos.

— **Esperanto-tanfolyamot** rendez az ungvári Esperantista-Csoport. A tanfolyam ingyenes, vezeti Dr. Szőke Andor elnök, kezdődik június hó 1-én csütörtökön d. u. 7 órakor az agyagipari szakiskolában. (Berlitz-rendszer.)

— **A földhatalmi felhívása.** Az állami földhatalmi közli: Az 1920. jan. 9-én kiadott rendelet értelmében összeállítandó a lefoglalt földek

jegyzéke. Lefoglalás alá kerülnek mindazok a birtokok, amelyek egy személy birtokában a csehszlovák köztársaság területén és a 150 hektárt, illetve mindennel együtt 434 holdnál nagyobbak. A bejelentést a prágai földhivatalnál kell végezni és pedig a következő terminusokra: 1. 500 hektártig (870 kat. hold) 1920 márc. 31-ig, 2. 500 (870 hold)-200 hektártig (3474 hold) ápr. 18-ig, 3. 2000 hektárnál (3474 hold) nagyobb birtokoknál 1920. május 18-ig. Azok a földbirtokok, akik jelentkezéseiket idejében be nem adják, vagy hamis vagy elégtelen adatokat jelentenek be 50.000 korona pénzbírsággal és egy havi elzárással büntethetők. A bejelentés a prágai földhivatal nyomtatványain történik. A Podkarpatszka Russ területére szótó magyar és szlovák nyelvű nyomtatványok készítették és a helyi földhivatalnál rendelhetők meg. A megrendelésnél bejelentendő: 1. a bejelentésre kötelezett neve, 2. a járáskor bejelentése, amelyekben a kötelezett birtoka fekszik, 3. a tanyák és gazdaságok bejelentése, amelyek a bejelentő tulajdonát képezik. A bejelentésre kötelezettek kötelesek az illetékes adóhivatalokban azonnal két hiteles telekkönyvi kivonatot beszerezni.

— Nyilvános nyugtázás és köszönet. A Kath. Legényegylet május hó 24.-én rendezett táncmulatságán és rózsáinappélyén *jegyeltek megváltottak*: Papp Antal megváltópók 50 korona, Dobrovits József 15 K. *Felfűzettek*: Szántó István 50 K, Tahy Ábris, Hannel Antal, Molnár Sándor, Kozár Lajos 30—30 K. Babják Béla, Pásztor Ferenc, Szinay János 20—20 K. Puschauser János 16 K. Blánár Lajos, Berger Kálmán, Kenderesy István, Vályi Bertalan, Rál Imre, Tirpák János, Martonyi Gyula, Kozár János 15—15 K. Ganzé Sándor, Rády János, Földesi Gyula, Ács Béla 14—14 K. Szolnicsák Géza 12 K. Koospál János, Szántó Albert 11—11 K. Orosz Mihály, Szuhanek József, Melega József, Paszerbovics László, Cser Béla, Ilosvai István, dr. Szőke Andor, Deák József, Kadas Henrik, Zahoránszky Gyula, Mihók Mihályné 10—10 K. Jáger Bertalan, Schmolli Károly, Andrásy János, Kohut József. Wittenberger István, Fibiger Sándor 8—8 K. Lipták Józsefné 7 K. N. N., Szabó Györgyné, Reizmann trafikos, Gubkó János, Wagner József 6—6 K. Várady János, Jaczik Miklós, Kerekes István, Bosnyák János, Kállay János, Fuchs Andrásné, Paulincsik Pálné, Flach Jakab, Tamaskó József, Szech János, Forju Viktor, Kron József, Miha János, Várady Györgyné, özv. Machek Antalné, N. N., Tóth János, Hauptman István, Ráthy Istvánné, Krón Géza, Steierer Nándor, Demkó János, Bernáth Miklósné, Csányi Mihály, Gerzanics István, Szolnicsák Ferenc 5—5 K. Lukovics N., Gaar Ivánné, Kerekes István, Nyisztor Ferenc, Zádor Jenő, Forenszky Géza, Dierner Gusztáv, Kozma Géza, H. E. 4—4 K. Melega Sándor, Tury Sándor, Varga István, Ujlakyné 3—3 K. N. N., Mondik József 2 K. Vilček E., Medreczky István, N. N. 1—1 K.

— Az Eszperantó. Az Eszperantó-nyelv célja az, hogy minden embernek anyanyelvén kívül második nyelve, érintkezési segédnyelve legyen. Az Eszperantó nyelvtanában kivételek nincsenek, szavai közismert szavakból vannak összeállítva, fonetikai nehézségei nincsenek, ugyan a nyelv kb. 4 héten tartandó heti 2 órai előadáson megtanulható. Miként a Kassai Napló f. hó 19-iki száma közölte, az eszperanto nyelvnek a középiskolákban való ingyenes tanítása a csi. köztársaságban valószínűleg rövid időn belül meg lesz engedve. Tekintettel arra, hogy a világ minden jelentősebb városában eszperantó-egyletek léteznek, az itteni Eszperantista-Csoport díjtalanul hoz létre bármily összeköttetést a külfölddel nyelvi nehézség nélkül, díjtalanul. *Dr. Szőke Andor elnök.*

— **Gyermekvilág** címen és Wenczel Etelka szerkesztésében kiválóan szép képes gyermeklap jelenik meg Pozsonyban (Bratislava, Sánc-ut 17. Schulte telep 2.) Havonta kétszer jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 18 K, félévre 35 K, egész évre 70 K. A ker. magyar szülők figyelmébe ajánljuk a kedves kis lapot.

— **Méhészugság.** Megjelenik havonta egyszer Galántán. Szerkeszti Balogh Bálint. Előfizetési ár egész évre 24 K. Nagyon jó szaklap.

Hibbján János

okleveles erdőmérnök, az állami erdőhivatal volt főnöke, **erdészeti ügyekben** felvilágosítással és tanáccsal szolgál. — Elvállal

kisebb erdőmérnöki munkálatokat és a **Boldizsár-féle fordító-irodája** útján fordításokat cseh, tót, magyar és német nyelvekben.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „Mozaik Kör“ művészi kialakulása.

Még két hónapja nincs, hogy a Mozaik Kör megalakult városunkban. A kezdő keret és terv műkedvelői. Most azonban teljes művészi programmal lép elő. Városunk, mint több megye geográfiai centruma, egyben mint művészi alanyokat bíró hely, kétségtelenül presztizsálva van arra, hogy a művészi kialakulás s megteremtés hegemoniáját magának vindikálja s a Kör föl akarván használni e kedvező helyzetet, minden művészi és kulturképző ágazat összpontosítását célozza.

A *színművészet* lesz a működés központja. Ez lesz a propaganda eszköze is. Csütörtökön már meg is történt a kiképzendő tagok tehetségvizsgálata, melynek eredménye fényesen mondható. A tökéletesen kirutinizott szereplők teljes megértő tudással fogják az őszi és téli színeszontot betölteni.

A *képzőművészeti osztály* 2 héten belül 2000 képnél több értékes grafikai munkából rendez kiállítást. Megjegyzendő, hogy grafikai kiállítás eddig csak Budapesten volt.

A *színházi zenekar* is szervezés alatt áll. Az őszi folyamán a körülményekhez mérten, esetleg előbb is, megindul egy *illusztrált szépirodalmi* s művészi lap, melyet a legjobb irodalmi sajtó erőfő fognak megszerkeszteni. A szabad liceum előadásait az ismeretterjesztő szakosztály tagjai fogják tartani.

Közlik a művészi zsűri s az alosztály vezetőtagjainak névsora:

Színművészeti osztály: Monori Miksa v. szinagazgató, Vészi Sándorné, Tomcsányiné, Nagy Erzsó, Monori Miksáné, Morvai Antal volt hivatásos színészek.

Zeneművészet: Dr. Fenczik István, Lessek Rezsőné, Hudák Lenke, Lengyel Zsigmond, dr. Eperjesi József, Weinberger Erzsébet.

Enekművészet: Dragits Slavko, Zádor Jenő, Kende Nóra.

Képzőművészet: Grabovszky Emil festőművész, Árvay József festőművész-mérnök, Dr. Szőke Andor grafikus, Dr. Mandel Mór aquarellfestő.

Ismeretterjesztő-szabad egyetemi oszt. Antal Miklós irod., Volosin Ágoston pedagógia-gyermektanulmány, Gerczer Sándor tanár, természet tudomány, Dr. Szőke és Dr. Mandel orvos tudomány, Dr. Fenczik I. esztétika.

Irodalom: Antal Miklós, Magyar Bálint, Dr. Zombori Dezső.

A *sajtó* osztály még nincs megszervezve, ugyszintén az egyes művészszűrők alosztályai is újabb erőkkel bővítetnek ki.

Sportélet köréből.

Az UAC. 10 éves fennállásának emlékére egy *Jubileumi Alapot* létesített, melyet mint tartalék tőkéét fog kezelni a Club. A jubileumi alap célja az egyesületet megkímélni olyan pénzzavaroktól mint amilyenben e tavaszi szezon megnyitása előtt is volt. Az UAC. közönsége bizonyára meg fogja ragadni az alkalmat, hogy dédelgetett sportfiaiának nemcsak sokszor kimutatott szeretetével hanem ezuttal filléreivel is segítségre lesz annál is inkább, mert a felvidék ez egyik legrégibb sport egyesülete jóformán az egyetlen összekötő kapocs a régi ungvári családalom tagjai között.

A Club vezetősége gyűjtőleveket bocsátott ki, de a szerkesztőségünkbe küldött adományokat mi is eljuttatjuk rendeltetésre helyére.

Mint értesülünk az UAC. f. hó 20-án nagy-szabású kertünnepelet fog rendezni a Vadaskerten. Bizony ideje is már, hogy az UAC. kipróbált cabaret erői újabb sorompóba lépjenek, hogy egy kicsit felvidítsák az embereket ebben a szomorú világban.

Az UAC. vezetőségének egyik kiválóan agilis, lelkes tagja Molnár Sándor búcsút mond városunknak, mert hivatalos kötelessége Kaposra szólítja. Távozásával nagy veszteség éri a Clubot, hiányozni fog az ő szimpatikus egyénisége, komolysága s ugyancsak nagy gondot okoz a club elnökének, hogy ki legyen az ő méltó utóda.

Az UAC. választmánya sokak kívánságának engedve művészi kivitteli jelvényvel fogja megörvendeztetni a közönséget. A jelvénytervezetet Jamnitsky Nándor készítette.

Hármas football mérkőzés lesz ma délután az UTK. füzési sporttelepen. Fél 6 órakor az UAC. I. és a Munkácson állomásozó

Nyomatott Földesi Gyula könyvnyomdájában, Užhorod.

30-ok csapatai között. Ezt megelőzi fél 3 órakor az UAC. és az UTK. ifjúsági csapatainak mérkőzése, 4 órakor pedig UTK. I. b. csapata mérkőzik Szürte I. csapatával.

Május 29-iki (vasárnap) mérkőzések.

UAC.—Combinált munkás csapat 0:0. A mérkőzés rendes kereteken belül, kb. 700 néző előtt folyt le a Széchenyi-ligeti sporttelepen. Az UAC. játékosok lomlón, tempó és rend nélkül játszottak s így nem is érhetek el eredményt.

UTK. I. b.—Tisztviselek válogatott csapata 3:0. A mérkőzés a füzési pályán folyt le szokatlanul kevés és idegen közönség előtt.

Június 3-iki (Urnep) mérkőzések.

UAC.—Csapi AC. 10:0. E mérkőzést az UAC. ifjúsági csapat és a Vasut-utcai munkás csapat versenymérkőzése előzte meg, amiből egyik csapat sem került ki győztesen, mivel az eredmény 3:3. — Az UAC.—CsAC. mérkőzésről megjegyezzük azt, hogy a CsAC. most már sokkal jobb formát mutatott, mint legutóbbi itt-létük alkalmával, mikor az UTK. ellen játszott. Az UAC. csatársora teljesen formájába volt, amit bizonyít a fenti eredmény. — A goalokkon kívül, amiből Kanyuk 4, Scheffer 3, Posovnyik 2 és Markó 1-et adott, volt még két 11-es és egy büntető 11-es amit pedig Scheffer jóindulatából nem a kapuba hanem emellé lött. Bíró: Árvay, ki bíráskodásával teljesen kiérdemelte elismerésünket. — A közönség száma az ijjesztő idő dacára is kb. 800 volt. — Figyelmeztetjük ezuttal az UAC. főrendezőjét, vagy azt akinek hatáskörébe tartozik, hogy a lóciák elhelyezésénél nagyobb gondot fordítsanak arra, hogy ne tegyék a lóciákat oly közel a pályához, mert ez könnyen szerencsétlenség okozója lehet vagy az erős futásban levő játékosra, vagy az illető nézőre nézve, t. i. annak, akinek nekiszalad a hirtelen megállni nem tudó játékos.

UTK.—UP. 1:0. A mérkőzés a katonák durvaságával és gorbabáskodásával volt tele, ami nem csoda tehát ha meghozta nekik a győzelmet. Közönség — talán a boras idő miatt — nagyon kevés volt.

KÖZGAZDASÁG.

A csehszlovák államban az ideai természet meg fogja fedezni a szükségleteket, amiért is Sonntag közéletmezési miniszter egy május 20-án tartott értekezleten az állami gazdálkodás feladása ellen, más szóval a *rekvirálások ellen* foglalt állást, de a szociálisták nem akarnak engedni, ők rekquirálni akarnak és szabadon gazdálkodni azzal, amit a szegény földműves ember nagy nehezen kitermelt. Magyarországon a gabona, burgonya és tej szabad kereskedelmi tárgyává válik, csak a gabonából kell egy bizonyos mennyiséget az államnak beszállítani a katonaság és a tisztviselők szükségletének fedezésére. A gyümölcs és fűzelék forgalom Csehszlovákiában is szabad kereskedelem tárgys, de a gyümölcs árakat maximumi fogják.

A marhabőr kilójának ára május 24-től kezdve 26 korona. (Eddig 34 volt.)

FRANCIA RAKOTT ÉS EGÉSZ

MALOMKÖVEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN kaphatók
GLÜCK MIKSA fakeskedőnél, Ung-
3-3 2 váron (Árpádvezér-u. 80. sz.)

HEVERDLE FRIGYES

FÉNYKÉPÉSZ Szobránci-u. 1. szám,
(a volt reáliskolával szemben)

FÉNYKÉPEK

jutányos áron, gonfios kivitelhen készülnek. 4-2

Egy gyermekágy, egy konyha-ágy-asztal, egy négyfiókos diófaszekrény és két darab ócska ruhaszekrény eladó.

Cím a kádéhivatalban